

Spørsmål til Utdanningsdirektoratet

Møte med friskoleorganisasjonene onsdag 14. oktober 2020

Abelia / FRI, Virke, Kristne Friskolers Forbund (KFF), Steinerskoleforbundet (SF), Montessori Norge, Private Handelsskolers Landsforbund (PHL) og Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL). Montessori Norge ved Nina Johansen, Epost: nina.johansen@montessorinorge.no, har sekretariatsoppgaven for gruppen i 2020.

Til stede fra Udir:

Magne H Engebretsen

Einar Plather

Trude Rime

Trine Træna (tilsyn)

Stig Lodve Janbru (tilskudd)

Marit Bakken (tilskuddsforvaltning)

Anna Beskow (tidligere tilsyn, nå en annen avdeling, men svarer her om tilsyn)

Ekstra:

Mats Petter Sydengen – fylkesmannen Vestland

Tilstede fra FRI, FK og Virke:

KFF: Helge Vatne, Sidsel Høland Olausson, Jan Erik Sundby

Montessori Norge: Nina Johansen

Virke: Anne Tingelstad Wøien

PHL: Vilhelm Lae og Gro Maastad

NFFL: Gina M. G. Østmoe og Svein Anders Tjernsbekk

Steinerskoleforbundet: Beathe Schieldrop og Ivar Smit

FRI/Abelia: Knut Erik Beyer Arnesen og Kjetil Eide

Før Udir besvarte de innsendte spørsmålene våre, ble det gitt en orientering om tilskuddssatser og endring i tilskuddsmodell. Presentasjonene er separate vedlegg til dette referatet.

Sak 1 Udir: Orientering om tilskuddsmodell (Marit Bakken):

Kort om tilskuddsmodellen, endring og bakgrunn.

Kort om tilskuddssatser.

Se egne vedlegg om dette.

Kommentar fra Jan Erik, KFF:

Vi mener det er direkte feil å korrigere for SPK for 3,48 % for de videregående skolene. Frisk blir straffet for omleggingen av premieberegningen i SPK for kommuner og fylker.

For frittstående grunnskoler er det en betydelig dårligere løsning å få bare kompensasjon for vanlig lønns- og prisvekst. Kostnadsøkningen er betydelig større enn dette Grunntallene viser en kostnadsøkning på nærmere 6-7 % og ikke 3,2 %.

Samlet sett kommer friskolene urimelig dårlig ut.

Udir ba oss om å stille et konkret spørsmål per epost. Viser til at «modellen er sånn».

Udir svarte:

Udir avviser spørsmålet om korrigeringen av pensjonskostnader og mener at reduksjonen også skyldes andre forhold. Dette er vi ikke uenige i, men vi mener at effekten av omleggingen kan anslås til 1% av tilskuddsgrunnet.

Spørsmål fra Abelia, Forum for friskoler, Kjetil Eide:

"Tilskuddet på medier og kommunikasjon har gått ned med over 11% og ligger nå bare marginalt over tilskuddet for Studiespesialisering. ST har 841 årstimer og MK har 981 årstimer. Disse satsene betyr jo da at MK leveres betydelig rimeligere pr. undervisningstime enn ST. Dette virker ikke å stemme med virkeligheten, og vi ber Udir se nærmere på om dette kan stemme."

Udir svarte:

Kostnader som fylkeskommuner har rapportert på medier og kommunikasjon er bakgrunnen for satsene. Det var forventet at satsen går ned når den ligger inne med fullt løp, noe den nå gjør. Satsen for MK er beregnet på samme måte som andre satser. Det er mulig det har å gjøre med antall elever på programmet - antall elever på MK har gått ned. Udir kan se på grunnet og komme tilbake med kommentarer på dette.

Kommentar fra Abelia, Forum for friskoler, Knut-Erik:

Kan vi få oversendt grunnlagsdata for utregningen av tilskuddet til medier og kommunikasjon, den delen av grunnet som ikke ligger på Udir sine hjemmesider?

Udir svarte:

Ja, det kan vi se på

Vi har i ettertid også fått beregningsgrunnet for grunnskoleområdet og rapporten som ga grunnlag for at regresjonsanalysen ble lagt til side.

Spm fra Anne T. Wøien, Virke:

Særskilte skoler ikke lønns- og prisjustert, er det en grunn til det? Ligger inne med samme sats i år som i fjor i statsbudsjettet. Uklart om det er snakk om statsbudsjettet eller fastbudsjettet? Udir vil ha et skriftlig spørsmål som kan rettes til de som har ansvar for denne tilskuddsordningen.

Sak 2 Udir:

Trine Træna fra Udir presenterer endringer rundt revisors attestasjon av elevtall ved friskoler.

Særattestasjon fra revisor (alle friskoler får informasjon i egen epost om dette).

Grundig gjennomgang av økonomiforskift og revisjonsrutiner på dette.

Nødvendig med en tilpasning i dagens særattestasjon for skoler godkjent etter friskoleloven og voksenopplæringsloven.

Revisorforeningen mener at det ikke er samsvar mellom revisors oppgave etter øk.forsk.§8-4 og revisjonsstandarder udir viser til i dagens særattestasjon.

Det foreslås å gå fra standarden ISRS 4400 til ISAE 3000. Regler i samsvar med sistnevnte er ikke ferdig utformet. Udir mener dette vil ha liten betydning for skolene. Det ble videre sagt at revisor har ikke lenger en smørbrødsliste de skal følge, men revisor selv skal avgjøre hvilke kontroller de må utføre for å kunne konkludere/gi rapport.

Spørsmål fra organisasjonene:

1. Sikker kommunikasjon med kommunale/fylkeskommunale virksomheter

Friskolene har på linje med offentlige skoler behov for et tett samarbeid med kommunale virksomheter som f.eks PPT og Barnevernet. KS har utviklet et system for internkommunikasjon kalt KS FIKS meldingsformidler. Det heter bla her:

«Dette er en sentralisert løsning som formidler dokumenter mellom avsender og mottaker via ulike kanaler. Kommuner og andre kan benytte KS FIKS plattform. SvarUt benyttes for utgående post, mens SvarInn benyttes for innkommet post.»

Kommunene kan gjøre avtaler om å koble seg til dette systemet som sørger for at informasjon/post kommer direkte inn i arkivsystemet og at informasjon kan sendes kryptert. Systemet er koblet mot både Difi og Altinn mm.

Alle skoler har behov for å kunne samhandle med kommunale/fylkeskommunale virksomheter på en best mulig trygg og sikker måte. Virke har henvendt seg til KS om denne saken. Vi ser samtidig at Udir har en sentral rolle i utformingen. Vi retter derfor i sammenheng med dette spørsmål til dere.

Spørsmål:

På hvilken måte vil Udir bidra til et samvirke med friskolesektoren for å utvikle systemer/inkludere friskolene i systemer som gjør samhandling med offentlige virksomheter trygt og sikkert for elever og foresatte?

Svar:

Udir har ikke klart å spore opp hvem som eventuelt har vært sentral i utformingen fra deres side.

Kjenner ikke til løsningen så godt. Forstår at friskolene også kan dra nytte av det.

Misforståelse (Anne skyter inn): Burde stått «vil ha sentral rolle» i vår tekst her, forstår at ikke KS vil ha gratispassasjerer, men vi ser at det er nyttig med samhandling. Det har kommet en avvisning fra KS til en skole som har spurt om å få være med i ordning. Friskolene holder videre kontakt med KS angående samordning med friskolene.

2. Ny tilskuddsmodell for toppidrettsgymnas

Stortinget har i de to siste statsbudsjettene bedt om en gjennomgang av finansieringen av toppidrettsgymnasene med tanke på likebehandling og at det skal utvikles en ny finansieringsmodell. Statsbudsjett for 2021 er nå framlagt.

Spørsmål:

På hvilken måte har myndighetene arbeidet med denne gjennomgangen og hvilke alternativer er vurdert? Hvordan skal tilskuddene til toppidrettsgymnasene nå beregnes?

Svar:

Udir viser til det som er skrevet i budsjettinnstillingen om dette. (Etter dette har komiteen også bevilget midler til omlegging av tilskuddsordningen.)

3. Avkortning i tilskudd grunnet privatistordning i 2. fremmedspråk

Friskoler får tilskudd basert på elvenes årstimer. Elever som blir tatt inn på vg1 studiespesialisering som heltidselever, men som velger å gå opp til privatisteksamen i eget morsmål for å dekke kravet til 2. fremmedspråk, blir deltidselever. Dette gir skolene en avkortning i statstilskuddet. 2. fremmedspråk er en obligatorisk del av førstegangsvitnemålet og skolene tar ansvar bl.a. for rådgivning og bistand til oppmelding til privatisteksamen.

Det er praksis at fylkene dekker eksamensavgiften for disse privatistene. Friskolene er ikke forpliktet til dette, men bør kunne gjøre det samme.

Spørsmål:

Kan/vil Udir utrede og gjennomgå ordningen og se på mulighetene for en løsning der det gis fullt tilskudd på Vg1 og Vg2, uavhengig av om elever velger privatistordning i 2. fremmedspråk. Evnt når kan en slik utredning gjennomføres og konkluderes?

Svar:

Det foreligger ikke plan om gjennomgang av ordningen. Eleven må dekke dette selv dersom de går opp som privatist.

4. Friskolers plikter og ansvar når elever holdes hjemme med bakgrunn i koronasituasjonen

Vi ser det er kommet en oppdatert veileder fra Udir når det gjelder hvordan man skal håndtere elever som ikke kan møte på skolen pga ulike årsaker knyttet til koronaviruset: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/opplaring-til-elever-som-ikke-kan-mote-pa-skolen/>

Friskoleorganisasjonene er opptatt av at våre skoler ikke skal gi dårligere tilbud enn offentlige skoler, og friskoler strekker seg jevnt over langt i å hjelpe elever som ikke er på skolen. Mange friskoler opplever fortsatt store uklarheter knyttet til hvilke plikter friskolen har ved slikt fravær, og hvor langt et slikt ansvar strekker seg for den enkelte skoleeier.

Spørsmål 1:

I informasjonen i lenken over viser Udir til at «skole» også betyr «skoleeier» og viser til opplæringsloven.

Friskolene mener fortsatt det er uklart om det er friskolen (skoleeier) eller kommune/fylkeskommune som i slike situasjoner, ved elevers langvarige fravær, som får ansvar for hjemmeundervisning. <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Elever-med-sarskilte-behov/Udir-6-2014/5/> og <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/saksbehandling/hjemmeundervisning/>

Kan Udir komme med en avklaring på hvilket regelverk som gjelder for friskolenes plikt til å tilby hjemmeundervisning i situasjoner der elever har langvarig fravær relatert til koronasituasjonen? Dersom Udir mener friskolene har ansvar for hjemmeundervisning; Har dette ansvaret noen begrensning i tid eller omfang?

Svar:

Det er friskolen som har ansvaret her; følger av midlertidig lov og forskrift i forbindelse med koronautbruddet. Så lenge man er elev ved friskolen, har friskolen ansvaret. Udir presiserer at det kun er relatert til korona og midl. regelverk.

Spørsmål 2:

Setningen "*For elever som ikke kan komme på skolen på grunn av smittevern, anbefaler vi likevel at skolene legger til rette for at elevene kan gjøre noe skolearbeid*" overlater i stor grad ansvaret til den enkelte skole, og det kan medføre ulikheter i hvordan dette praktiseres. Det kan igjen medføre forvirring og uklarheter for foresatte med tanke på hva de har krav på.

Kan Udir si noe om hvordan denne setningen forventes gjennomført av friskolene? Vi foreslår eventuelt at det fjernes, og at man kun presiserer at det er fravær over 6 dager som plikter til hjemmeundervisning.

Svar:

Udir kommer ikke til å fjerne denne setningen, dette er skrevet i tett samarbeid med KD. Dette gjelder perioden der plikten ennå ikke har inntrådt, men er en oppfordring til å gjøre det man har ressurser og mulighet til.

Kommentar fra Nina, Montessori Norge: friskolene strekker seg langt innenfor de ressurser og muligheter de har, men det er fortsatt utfordringer knyttet til tolkning og gjennomføring. På grunn av hvordan noen friskoler (eks. montessoriskoler) organiserer sin undervisning, ofte uten tradisjonelle lærebøker og uten bruk av nettbrett for eksempel, kan det være større utfordringer knyttet til å «hive seg rundt», og gjennomføre noe digitalt eller alternativt på kort varsel – samtidig som man skal drive normal undervisning på skolen. I visse tilfeller kan dette også føre til utfordringer jamfør den alternative læreplanen man er godkjent etter. Foresatte som sammenligner med offentlig skoler vil kunne kreve og forvente ting man ikke kan tilby, og man ender opp med å komme «dårlig ut».

Spørsmål 3:

Når man sier at skolene har plikt til å tilby hjemmeundervisning for elever som er i karantene, gjelder dette også for innreisekarantene (foreldre som reiser til utlandet, for eksempel ferie eller kortere turer til «gule land», og barna må i karantene når de kommer tilbake)?

Svar:

Årsaken til karantene er ikke av betydning.

Spørsmål 4:

Det fastslås at skolen har plikt til å tilby opplæring hjemme dersom eleven har «*nær familie som er i risikogruppe eller selv er i en risikogruppe*». Noen friskoler opplever at foresatte holder barna hjemme fra skolen på grunn av egen «angst», uten å kunne dokumentere at man tilhører en bestemt risikogruppe.

Kan friskolen kreve legeerklæring i slike tilfeller, eller er det tilstrekkelig at foresatte selv definerer seg i risikogruppen?

Svar:

Det er skrevet litt om dette i veiledningen til midl. regelverk for grunnopplæringen, punkt 3.11:
<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/midlertidig-regelverk-for-utdanningssektoren-covid-19/?depth=0&print=1>

Veileder fra FHI ligger til grunn. Skoleeier vurderer dokumentasjon. Udir tolker dette til at friskolene kan be om legeerklæring. Hvis foresatte ikke kan dokumentere rett til hjemmeundervisning med bakgrunn i regelverket og legeerklæring, vil man kunne komme i en situasjon hvor skoleplikten er brutt, og eleven må skrives ut. Foresatte kan da velge å ha overta opplæringsplikten, og selv ha hjemmeundervisning, eller kommunen tar over ansvar.

Spørsmål 5 (ikke om hjemmeundervisning spesifikt, men tar det med her):

Vi ønsker en vurdering på en tentativ situasjon hvor ansatte blir satt i karantene, må være hjemme med symptomer på covid-19 eller er selv koronasmittet. I en slik situasjon hvor vikar(er) ikke er tilgjengelig, kan en tenke seg at noen få lærere blir sittende igjen med et stort antall elever der det viktigste blir å gi elevene en trygg og meningsfull skoledag for at foresatte kan komme seg på jobb.

Hvordan skal elevenes krav til opplæring innfris i en slik situasjon? Er det i slike ekstreme tilfeller hjemmel for å avvike fra krav til opplæring iht læreplan?

Svar:

Udir har besvart dette spørsmålet ved å sende kopi av epostkorrespondanse med fylkesmennene (se under). De mener tilpasninger vil kunne gjøres, men man må kunne godtgjøre at det er nødvendig.

Epost-svaret:

Emne: Reduserte åpningstider og stenging begrunnet i fravær av personell - oppfølging

Til fylkesmennene

Etter at vi sendte e-posten under har fått to spørsmål. Vi har lagt spørsmålene frem for KD. Under ser dere svarene vi har mottatt:

Spørsmål 1: Gjelder det som er markert med gult i e-posten under. Mener dere barnehage-/skoleeier?

Til spørsmål 1:

- Ja. Det er skole- og barnehageeier som må sette inn vikarer.

Spørsmål 2: Gjelder økonomi og myndighet til å avgjøre redusert tilbud. FM skriver i henvendelsen til oss:

«Praksis som vi nå ser er at det IKKE skjer innleie mange steder på grunn av at de ikke har budsjetttrimmer til det. Vår sektor er også i svært liten grad kompensert for dette, da de tildelte midlene prioriteres til TISK. Det er veldig viktig for oss at det klarlegges om det er mulig å bruke en ren økonomisk begrunnelse for å redusere tilbudene eller ei. Til slutt er det også viktig at vi får klarlagt om det er lokal smittevernmyndighet som avgjør om det er smittevernhensyn begrunnet reduksjon av tilbud eller om oppvekstledelsen selv/alene kan gjøre det. Det fremstår fortsatt uavklart i dette.»

Til spørsmål 2:

- Nei, det er ikke adgang til å redusere tilbudet i barnehage, sfo eller skole ut fra en ren økonomisk begrunnelse, men dersom det er nødvendig for å oppfylle kravene om

smittevernforvarlig drift, er det anledning til å redusere tilbudet, som nevnt i forrige epost. Det er satt ned en arbeidsgruppe der KS deltar og som KMD leder. De skal se på de økonomiske konsekvensene av virusutbruddet for kommunesektoren, og da vil også merutgifter/mindreinntekter for barnehage/skole være inkludert. De vil komme med en delrapport i løpet av oktober. Regjeringen vil bl.a. basert på denne rapporten vurdere behovet for ytterligere kompensasjon til kommunesektoren i 2020 i forbindelse med nysalderingen.

- Adgangen til å redusere åpnings- og oppholdstiden er regulert i covid-19-forskriften § 12b. I forskriften er det ikke regulert hvem/hvilke organ i kommunen som kan beslutte dette. Reglene i covid-19-forskriften er fastsatt med hjemmel i smittevernloven. Det følger av smittevernloven § 4-1 første ledd (om stenging, begrensninger mv) at det er kommunestyret som kan vedta lokale smitteverntiltak, og dette vil også gjelde for tiltak som er nærmere regulert i covid-19-forskriften. Det er opp til kommunestyret å vurdere ev. delegering og sikre forsvarlig delegering av denne myndigheten, jfr smittevernloven § 7-1 sjettede ledd. Ettersom det åpnes for redusert åpningstid dersom det er nødvendig for å oppnå smittevernfaglig forsvarlig drift, vil en forsvarlig delegering forutsette at smittevernhensynene vurderes. Det følger for øvrig av smittevernloven § 4-1 femte ledd at i hastesaker kan kommunelegen utøve den myndighet kommunestyret har etter paragrafen.

Emne: Reduserte åpningstider og stenging begrunnet i fravær av personell

Til fylkesmennene

- Vi mottatt flere spørsmål som gjelder åpningstider og stenging pga. fravær (ved bla sykdom, karantene) av personell som et smitteverntiltak; herunder hva som ligger i smitteverntiltak/smittevernhensyn. Vi har lagt spørsmålet frem for Kunnskapsdepartementet. Svaret følger under:
«Den midlertidige loven åpner for tilpasningene i § 2 og § 8 «i perioder hvor skolen er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven». I forrige prop. er det lagt til grunn at det med begrensninger med hjemmel i smittevernloven siktes til smittevernfaglige tiltak og krav om smittevernfaglig forsvarlig drift som påvirker virksomheten. I covid-19-forskriftn § 12b om at barnehager, skoler mv. skal drives smittevernfaglig forsvarlig, står det følgende: «Med smittevernfaglig forsvarlig drift menes ifølge bestemmelsen at det blant annet er iverksatt tiltak som bidrar til at syke personer ikke er i virksomheten, hygienetiltak og kontaktreduserende tiltak». Vi mener det må forstås slik at også tiltak som bidrar til at personer som kan ha korona (som f.eks. har milde symptomer eller er i karantene) holder seg borte fra virksomheten, vil være et smitteverntiltak.
- Det følger av § 12b tredje ledd at barnehage- og skoleeiere skal gi ordinært tilbud på skolen og i skolefritidsordningen til alle elever og ordinært tilbud til alle barnehagebarn. Videre står det at skole- og barnehageeier kan redusere åpningstider eller antall barn eller elever som er tilstede samtidig dersom det er nødvendig for å oppfylle kravene i første og andre ledd (om smittevernfaglig forsvarlig drift).
- Dersom virksomhetene har stort fravær blant ansatte på grunn av milde symptomer, karantene mv. så er utgangspunktet at kommunen må sette inn vikarer. Dersom det likevel blir så få ansatte til stede slik at virksomhetene ikke kan drive som normalt, kan barnehager, skoler og skolefritidsordninger ha redusert åpnings- eller oppholdstid. I slike tilfeller kommer også tilpasningene i §§ 2 og 8 i den midlertidige loven til anvendelse. Elevene kan da f.eks. måtte få deler av opplæringen hjemme.
- I den midlertidige forskriften er det nærmere regler om prioriteringer av hvem som bør få opplæringen på skolen.
Covid-19-forskriften åpner derimot ikke for at virksomhetene kan stenge på grunn av smitteverntiltak som er nødvendig for å oppnå smittevernfaglig forsvarlig drift. Da er det vilkåret i covid-19-forskriften som gjelder, altså «stanse pågående spredning». I noen tilfeller kan kanskje fravær av ansatte (pga. milde symptomer, karantene mv.) bli så stort at det er uforsvarlig å fortsette driften med hensyn til barnas trygghet og sikkerhet. Dette gjelder kanskje særlig i barnehager. Vi antar det i slike tilfeller også

vil kunne være en pågående smittespredning slik at vilkårene for stenging etter covid-19-forskriften § 12c er oppfylt. Men hvis ikke, så er vi over i ulovfestede nødrettslige betraktninger som tilsier at barnehagene må kunne stenge dersom det er uforsvarlig å holde åpent med hensyn til barnas trygghet og sikkerhet. Det vil være kommunen som må gjøre denne vurderingen. Og som nevnt, er utgangspunktet at det skal settes inn vikarer. Så det er først dersom alle muligheter er utprøvd, og det ikke er mulig å oppnå en drift som både er smittevern faglig og trygghetsmessig forsvarlig for barna, at barnehagen kan stenge ut fra nødrettslige betraktninger. Tilsvarende vil gjelde for skole og skolefritidsordning selv om vi antar at slike tilfeller sjeldnere vil oppstå der fordi det er større barn og ansatterressurser kan omfordes fra de eldre elevene til de yngre og til elever med særskilte behov.»

5. Tilskudd til friskolene for å dekke ekstra kostnader ifm skoledrift med smittevernregler

Pandemien med tilhørende smittevernregler har påført friskolene ekstra kostnader.

Tilbakemeldingen fra våre medlemmer viser at dette dreier seg dels om økte krav til renhold, men kanskje aller mest om vikarkostnader, da terskelen for sykefravær er langt lavere enn normalt. I våres var de fleste innstilt på at dette var en del av en nasjonal dugnad over en avgrenset periode. I løpet av sommeren og tidlig høst har det blitt stadig mer klart at dette er noe skolene må leve med minst fram til nyttår, og mest sannsynlig fram til neste sommer.

Vi har registrert at kommunene og fylkeskommunene har fått økt sine rammebevilgninger blant annet for å kunne dekke inn ekstra kostnader knyttet til smittevern i de offentlige skolene. Det tilsvarende har ikke vært tilfelle for friskolene. Et viktig unntak er ekstra tilskudd for å støtte opp om den digitale undervisningen som også friskolene har fått en andel av. Dette er våre friskoler meget godt tilfreds med.

Merkostnader som følge av nødvendige smittevernregler må påregnes ut året, og mest sannsynlig hele dette skoleåret. Det er et betydelig ekstraarbeid for skoler og lærere med å forberede og gjennomføre læringsarbeid for elever som dels er på skolen, dels er hjemme og kan følge digital undervisning og dels er syke så de ikke kan følge undervisningen.

Kostnadene til dette ekstraarbeidet kan «skyves under teppet» ved at lærere blir pålagt å gjennomføre undervisning for alle elever i alle situasjoner innenfor den stillingsrammen de har. Det er imidlertid grunn til å tro at elevenes læringsutbytte blir dårligere, samt at lærere blir utslitte av en slik måte å håndtere situasjonen på.

Friskolene har ingen mulighet til å løse problemstillingen ved å øke bemanningen og slik bruke lønnsmidler de ikke har. Derfor vil en rapportering i ettertid ikke kunne avdekke dette behovet. FRI ber derfor om at Udir går i dialog med KD for å se på en ordning med ekstra midler til å kunne sette inn ekstra lærerressurser under Covid-19-pandemien for å dekke opp det betydelige ekstraarbeidet som er nødvendig i denne situasjonen.

Spørsmål 1:

Har Udir kjennskap til hvilke planer Kunnskapsdepartementet har for å kompensere for de ekstraordinære kostnadene som friskolene må påregne i det inneværende skoleåret?

Hva går de i så tilfelle ut på?

Svar:

Udir har ikke vært involvert. Henviser til statsbudsjettet.

Kommentar fra Kjetil Eide, Abelia:

Det er vanskelig å føre ekstra kostnader, når friskolene ikke har ekstra midler å ta av. Ender med at presset legges på personalet og at man strekker seg lenger enn det som kan sies å være forsvarlig, og vil kunne gå ut over kvalitet og tilbudet man kan gi elevene.

Spørsmål 2:

Utdanningsdirektoratet har foreslått å ta i bruk større lokaler der skolelokalene ikke gir rom for å ha elevene samlet i samme rom grunnet korona. Helsedirektoratet har også foreslått bruk av alternative lokaler. Vi er gjort kjent med at det er videregående skoler som har fulgt oppfordringen fra myndighetene og gått til leie av ekstra lokaler/tilleggsarealer.

Vil/på hvilken måte vil skoler kunne få dekket sine utgifter til ekstra husleie for tilleggslokaler?

Svar: Samme som over

6. Kommunalt pålegg om åpne skoler i ferie

Vi har merket oss at enkelte kommuner pålegger friskoler å holde skolen åpen for sårbare elever i ferien. Det skjedde i påskeferien.

Sandnes kommune skriver dette til friskolene:

Vi regner med at det meste av undervisningen foregår digitalt, og gjennomføres som normalt, også spesialundervisning. Det er også en plikt å ha et omsorgstilbud på skolen til de med store omsorgsbehov. Dette er nå utvidet til å gjelde hele påsken også helligdager. Det står videre på Udir sine sider: (Sandnes kommune har uteglemt i brevet hva de her ville vise til.)

Vår erfaring er at friskoler strekker seg langt i å følge opp også elever med stort omsorgsbehov. Det er selvsagt en viktig drivkraft i friskoler at elever blir fornøyde med tilbudet de får og fortsetter som elever.

Når det gjelder dette brevet som friskolene i Sandnes opplever som et pålegg, strekkes skolens knappe ressurser svært langt. Friskoler har jevnt over ingen ekstra ressurser til å følge opp dette og for øvrig en rekke andre kostnadskrevende tiltak knyttet til koronasituasjonen. Den praktiske gjennomføringen av disse tiltakene i kommunene gjøres normalt ved å holde SFO åpent. Tiltak som dette koster også for kommunene. De fleste kommuner har netto kostnader knyttet til drift av SFO. Det er nærliggende å tro at disse kostnadene vil være større i 2020 enn i normale år. Slike kostnader er som kjent ikke med i beregning av tilskuddsgrunnlaget. Friskoler mottar ikke midler til å drive SFO og har kun foreldrebetalingen til å dekke kostnadene.

Spørsmål:

Er det dekning for at Sandnes kommune kunne kreve at friskoler hadde tilbud i skoleferien og at skolen selv må sørge for å dekke kostnadene ved dette?

Svar:

Hjemlet hos helsedirektoratet (smittevernloven). Kommunestyret kan iverksette vedtak, og pålegge friskoler dette. Har ikke vært aktuelt etter påskeferien (da denne saken er fra), men kan i prinsippet bli aktuelt igjen.

7. Tilsyn med elevmiljø begrunnet i koronatilpasninger

Vi har merket oss at Udir har åpnet tilsyn som handler om «Elevenes rett til trygt og godt skolemiljø – skolens arbeid med å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene under koronavirusutbruddet». Det er åpnet tilsyn datert 09.09 ved fire friskoler, og vi regner med at grunnlaget for å velge at det åpnes tilsyn ved nettopp disse skolene, er en såkalt risikovurdering. Vi antar at det sannsynligvis ligger konkrete henvendelser fra berørte parter som elever eller foreldre, til grunn for disse vurderingene.

Vi går også ut fra at brevene som er sendt skolene, i hovedsak er likelydende, og vi ser at det er en omfattende liste over dokumentasjon som skal leveres inn. Listene over dokumenter og redegjørelsen fra skolens ledelse er gjenkjennelige fra tidligere tilsyn med det unntaket at alle spørsmål om dokumentasjon og redegjøring avsluttes med «koronavirusutbruddet».

Vi er som dere vet, ikke imot tilsyn og leser rapporter med stor lyst, men vi synes dette tilsynet legger en helt unødvendig ekstra byrde på skoler som har store belastninger knyttet til nettopp gjennomføring av tiltak knyttet til koronasituasjonen og ellers oppstart med nye læreplaner og nytt skoleår. Både skoleledere og vi er klar over at ekstra arbeid ikke fritar for å ha oppmerksomheten på at elever skal ha det trygt og godt. Generelt har dagens smittesituasjon påført samfunnet økt stress. Det gjelder også i skolemiljøet. Det dukker i den sammenhengen opp flere reaksjoner på tiltak som skolene setter i ut i livet i samsvar med offentlig veiledning og pålegg. Reaksjonene kan sprike i helt motsatte retninger. For noen er det for mye smittevern, mens det er for lite for andre. At støynivået blir større både som følge av «koronastress» og endringer, er helt naturlig, og skolene handlerer dette på linje med andre vansker som dukker opp.

Vi synes dette tilsynet setter fokus kun på det som er koronarelatert. Slik er ikke virkeligheten for en skoleledelse. Skolen må til enhver tid ta hensyn til utfordringer knyttet til hver enkelt elev. For enkelte elever kan helt andre utfordringer totalt overskygge pandemien og de tiltakene som skolen er pålagt å gjennomføre som følge av pandemien. Elever skal ha det trygt og godt, ikke bare «korona-godt»

Landet er i en tilnærmet unntakstilstand. Det er forståelig og nødvendig at det etableres nye lover, forskrifter, rundskriv, retningslinjer, krav til planer osv i stor hastighet. I en slik situasjon burde Udir etter vår oppfatning vurdert andre tiltak enn tilsyn. Udir ville vært velkommen til å gi råd til skoler de tror kan ha problemer med å oppfylle alle lovkrav.

Vi synes rett og slett at dette tilsynet er konstruert, og vi kunne mistenkt Udir for å være ute etter å tilfredsstille sitt eget rapporteringsbehov, og vi mener dette ikke er et bidrag som effektivt kommer elevene til gode

Spørsmål:

- 1. Smittevern må nødvendigvis endre skolemiljøet. Er det greit å slakke av på smitteverntiltak begrunnet i at elever skal ha det trygt og godt?*
- 2. Hvilke andre spesifikke miljøfaktorer enn pandemier kan det være aktuelt å gjennomføre tilsyn med for å sjekke om elever har det trygt og godt?*
- 3. Ville det vært mulig, om ikke annet i den situasjonen vi er i nå, å følge opp skoler med rådgivning i stedet for tilsyn?*

Anna Beskow, tilsyn, svarer fra Udir:

Det er åpnet tilsyn med fire skoler.

Tilsynsavdelingen setter pris på tilbakemeldinger om tilsyn har effekt eller ikke, det er et mål for tilsyn.

Bakgrunnen for dette tilsynet er Koronasituasjonen, som er en belastning for elevene. Udir er opptatt av at elevene skal ha det trygt og godt.

Vet at skolene har ekstra arbeid, og ønsker ikke å belaste skolene mer enn nødvendig. Mener likevel dette er oppdraget vårt, og vi mener det er nødvendig. Vi forsøker å holde dokumentasjonskrav nede, og ikke be om mer enn høyst nødvendig. Det dreier seg bare om anslagsvis 50 sider.

FK spør: Er konkrete meldinger bakgrunnen?

Ikke direkte, men en sammensatt vurdering og risikovurdering, som også kan inneholde tilbakemeldinger/varsler.

Spørsmål 1. Begge deler. Det ene skal ikke overprøve det andre. Tilsynet går ikke på korona direkte, men hvordan en slik situasjon og håndteringen av den fra skolenes side vil påvirke elevene. Både smittevern og skolemiljø skal følges/hensyntas.

Spørsmål 2: Nevner krig som annet eksempel (dog ikke så nærliggende/realistisk), hvor Udir kunne føre tilsyn på samme måten.

Spørsmål 3: Udir ønsker å bruke flere virkemidler enn tilsyn. Både - og.

Friskolene påpeker at timingen er uheldig, og at det er en ekstra belastning midt i en tøff situasjon. Udir takker for tilbakemelding og tar det med seg.

8. Kommunens/fylkeskommunens representant i skolens styre

Friskoleloven § 5-2 andre ledd sier følgende: «Rett til å vere til stades på møte i styret, til å seie meininga si og få denne tilført protokollen, har: a) ein representant oppnemnd av vertskommunen når det gjeld ein grunnskole, ein representant oppnemnd av fylkeskommunen når det gjeld ein vidaregåande skole, ..»

På flere møter mellom Friskolenes Kontaktforum og Udir er der blitt tatt opp spørsmål knyttet til denne representantens rolle og skolens plikter i den forbindelse.

I uformelt referat (FK sitt referat) fra møte 21.04.2010 går det fram at Udir uttaler følgende (sak 10/2010):

Poenget med representasjonsretten er at den skal være reell, jfr Psl § 5.1. Skolen har plikt til å opplyse kommunen om møtetider og innhold, selv om kommunene ikke har oppnevnt representant til skolens styre. Skolene kan ikke avtale seg bort fra dette. Udir mener dette kan løses på følgende 3 måte: Innkalling med sakliste sendes kommunens postmottak til hvert styremøte. Kommunen har da mulighet til å velge om de vil sende en representant i forhold til saklisten og de må be om sakspapirer. Det er ikke nødvendig å sende sakspapirer eller møtereferater til passive kommuner.

Møtet mellom Friskolenes Kontaktforum og Udir 08.03.2018 tok opp et spørsmål nært knyttet til det forrige, men her handler det konkret om sending av møtereferat. Ifølge det uformelle referatet uttaler Udir følgende om hvorvidt referat alltid må sendes kommunen selv om kommunen ikke har oppnevnt en representant:

Udir bekrefter at deres holdning i denne saken er i samsvar med tilsynet og at referat skal sendes kommunen. Udir viser til at det er opp til kommunen å oppnevne styrerepresentant. Udir påpeker at det ikke er behandlet noen klagesak på dette og at det er anledning til å klage. Årsaken til at KFF og muligens andre har gitt en annen informasjon om dette kan være at tilsyn på dette tidligere bare har vært knyttet til innkalling og sakliste.

Et tredje møte har tatt opp et spørsmål knyttet til kommunens/fylkeskommunens representant i friskolens styre, jf. sak 2 i uformelt referat fra møte 04.03.2015: «Kan et styremedlem oppnevnt fra vertskommunen nekte å signere taushetsløftet?»

Ifølge referatet ga Udir dette svaret:

Direktoratet trenger mer tid til å finne ut av saken og gi et kvalitetssikret svar. Det ble imidlertid understreket at et styremedlem uansett har en generell taushetsplikt i forhold til forvaltningslovens bestemmelser.

Så langt vi kan se, har Udir ikke gitt noe svar på spørsmålet senere, men her kan vi ha oversett noe.

Bergen kommune sendte 24.06.2020 et brev til friskolene i kommunen hvor spørsmålet om offentlig innsyn og taushetsplikt knyttet til friskolenes styremøter blir berørt. Bergen kommune vil at

innkalling, sakspapirer og referat sendes til kommunen uansett om kommunen har oppnevnt en representant eller ikke. Kommunen mener at det kan gis innsyn etter offentlighetsloven i disse innkomne sakspapirene, og her presiserer kommunen at den vil vurdere hvilke deler av sakspapirene som skal unntas offentlig innsynsrett.

Vi registrerer at arkivverket fastslår at et dokument må være et saksdokument for kommunen og være gjenstand for saksbehandling for at journalføringsplikten skal gjelde, jf nettsiden <https://www.arkivverket.no/for-arkiveiere/arkivering/journalforing#!#block-body-0> Slik vi ser det, er det derfor ikke opplagt at kommunen har plikt til å arkivføre mottatte styrepapirer fra friskolen. At vi stiller spørsmål ved dette, har sammenheng med at det er journalføring av mottatte styrepapirer som i realiteten vil være grunnlaget for at tredjepart eventuelt ber om innsyn.

Kommunen/fylkeskommunen vil ha sin selvstendige vurdering av hva det skal gis innsyn i. Det som en friskole regner som interne dokumenter, vil med stor sannsynlighet bli vurdert på en annen måte av kommune/fylke. Dersom friskolen skal være avhengig av at et eksternt organ (kommunen/fylkeskommunen) skal avgjøre hva som blir gjort offentlig tilgjengelig eller ikke, vil skoleledelsen måtte begrense saksopplysningene som følger med saksdokumentene til styrets medlemmer og andre som har rett til å delta på møtene. Dette vil gå ut over kvaliteten på styremøtene.

I sum mener vi det er uheldig hvis det skal utvikle seg en praksis hvor friskolene ikke har kontroll med hva som offentliggjøres. På denne bakgrunn har vi følgende spørsmål til Udir:

1. Har representanten oppnevnt av kommunen/fylkeskommunen med «rett til å vere til stades på møte i styret, til å seie meininga si og få denne tilført protokollen» den samme taushetsplikten som de øvrige styremedlemmene og de øvrige representantene med møte- og uttalerett?

Svar:

Ja, forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelder.

2. Er de dokumentene knyttet til møter i friskolens styre som skolen sender til kommunens/fylkeskommunens hovedadresse når kommunen/fylkeskommunen ikke har oppnevnt en representant, åpne for offentlig innsyn etter reglene i offentlighetsloven?

Svar:

Ja, og det vil gjelde uavhengig av epost-mottaker. Skal journalføres etter arkivloven, og offentlighetslovens regler gjelder.

3. Er de dokumentene knyttet til møter i friskolens styre som skolen sender direkte til den representant som kommunen/fylkeskommunen har oppnevnt (for eksempel på vedkommende sin epostadresse på kommunens domene eller på en helt privat - epostadresse), åpne for offentlig innsyn etter reglene i offentlighetsloven?

Svar:

Samme som over.

4. Må en friskole akseptere og ta til etterretning at de styrepapirene som skolens styre sender til kommunen og/eller kommunens representant, blir journalført og at alt eller deler av dokumentene gis offentlig innsynsrett etter offentlighetsloven og kommunens vurdering?

Svar:

Ja, offentlighetsloven gjelder. Ikke gi opplysninger som er taushetsbelagte.

9. Begrepsbruk ved Internkontroll

01.01.2021 blir friskolelovens bestemmelse om at friskoler må ha et forsvarlig system for bl.a vurdering av om kravene i gjeldende lover og forskrifter blir oppfylt, erstattet av en ny bestemmelse,

jf. ny § 5-2a hvor det heter at «styret skal ha internkontroll for å sikre at krava i denne lova med forskrifter blir følgde». I praksis bør internkontrollen også omfatte andre lover enn friskoleloven siden friskoleloven § 7-2a gjør det klart at departementet bl.a kan «halde attende tilskotet eller dra godkjenninga attende» .... «dersom det er oppdaga forhold i strid med andre lover og forskrifter, og forholdet svekker tilliten til skolen».

Vi har registrert at Udir i sine tilsyn med friskoler de siste årene har brukt begrepet «brudd på regelverket» der tilsynsmyndighet tidligere brukte begrepet «avvik», jf. f.eks *Rapport fra felles nasjonalt tilsyn 2008* sammenlignet med *Rapport, Felles nasjonalt tilsyn – 2014-2017*. Begrepet avvik er svært ofte brukt i internkontrollsystemer for å betegne et brudd på kravene i lov eller forskrift. Begrepet brukes også i selve lovteksten, jf. ny § 5-2a tredje ledd bokstav c) hvor det heter at styret ved hjelp av internkontrollen skal «avdekkje og følgje opp avvik og risiko for avvik».

Den nye § 5-2a gir en langt mer detaljert beskrivelse av selve systemet enn dagens bestemmelser om «forsvarleg system» i § 5-2. Det gis også rom for å tilpasse internkontrollsystemet til bl.a skolens størrelse og særpreg, og systemet er «rendyrket» for internkontroll og skal ikke omfatte det som heretter kalles kvalitetsutvikling og som reelt sett er inkludert i dagens «forsvarlege» system.

I denne forbindelse har vi noen spørsmål, og det er flere grunner til at vi stiller disse. En av grunnene er at KFF er interessert i å få mest mulig kunnskap om Udirs framtidige tilsyn slik at det systemet som i dag heter *KFF-KSS*, blir best mulig tilpasset malen for tilsyn som Udir kommer til å føre etter 01.01.2021. Systemet *KFF-KSS* gjennomgår nå en del endringer og vil 1. januar framstå som et internkontrollsystem etter ny § 5-2a under navnet *IK-friskole*. Pr. i dag er det ca 80% av alle godkjente friskoler i Norge som bruker systemet *KFF-KSS*.

Vi har følgende spørsmål til Udir:

1. Vil tilsynsmyndighet endre begrepsbruk ved tilsyn slik at der man i dag registrerer «brudd på regelverket», vil man fra 01.01.2021 registrere «avvik», og der man i dag pålegger skolen å «rette feil», vil man fra 01.01.2021 pålegge skolen å «lukke avvik»?

Svar:

Udir tenker at det er riktig å bruke begrepet regelverksbrudd. Udir ser en forskjell i begrepsbruken og at skoler kan registrere avvik uten at det nødvendigvis er brudd regelverket.

2. Vil Udir føre tilsyn med at skolens internkontroll etter § 5-2a følger oppbygningen gitt i punktene a) til c) i friskoleloven § 5-2a tredje ledd?

Svar:

Internkontrollbestemmelsen angir minimumskrav, Udir kunne føre tilsyn med alle elementene i § 5-2a.

3. Kan Udir gi eksempler på lovlige tilpasninger som en skole med lavt elevtall (liten skole) kan gjøre for å tilpasse internkontrollsystemet til skolens størrelse?

Svar:

Det har Udir ikke noen konkrete eksempler på.

4. Er det andre forhold knyttet til de nevnte endringene av dagens § 5-2 i friskoleloven som tilsier at friskolene må endre praksis og at tilsynet med skolene blir endret etter 01.01.2020?

Svar:

Sentralt ved internkontroll; systematikk, risikovurderinger, forebygge regelbrudd. Udir vil være tilbakeholdne på å si hvordan vi skal sikre internkontroll.

10. Standardbrev til kommuner og fylkeskommuner ifm søknad om nye friskoler

Ifm søknad om etablering av nye friskoler eller utvidelser av eksisterende friskoler sender Udir ut et brev til berørte kommuner og fylkeskommuner hvor de gis anledning til å uttale seg. Vi har fått tilgang til et brev som er sendt til en kommune ifm søknad om etablering av en ny friskole. I det vi antar er et standardbrev innledes det med at kommunen kan velge å være positiv, nøytral eller negativ til opprettelse eller utvidelse av en friskole. Deretter kommer det en rekke eksempler på mulige tilbakemeldinger så alle er entydig negative. Det forekommer derimot ingen tilsvarende eksempler på det motsatte.

Spørsmål:

1. Vil Udir vurdere å omformulere dette standardbrevet slik at det framstår som mer balansert sett i forhold til Friskoleloven har til formål legge til rette for opprettelse av nye friskoler eller utvidelse av eksisterende innenfor gjeldende lovgivning og forskrifter?

Svar:

Brevene blir endret noen ganger, relatert til nye forskrifter osv. Det har variert noe opp gjennom årene. Udir vurderer de negative innsigelsene fra kommunene. Kommunen må begrunne negative innsigelser, holder ikke å være politisk mot.

2. Mener Udir i så tilfelle at f.eks. et slikt tillegg kunne være egnet for å skape bedre balanse: "Dersom vertskommunen mener at en etablering av en friskole eller utvidelse av tilbudet til en eksisterende friskole vil ha positive sider vil det også bli tatt med i vurderingen. Det kan f.eks. være økt valgfrihet for barn og foreldre, reduserte investeringskostnader knyttet til utvidelser av eksisterende skolebygg eller bygging av nye skolebygg, samt betydningen for lokalt og regionalt næringsliv, idrettslag, forskningsinstitusjoner og universiteter at det etableres en friskole/internasjonale skole i kommunen."

Svar:

Se over.

3. Det er grunn til å tro at også finnes et standardbrev som sendes til fylkeskommuner ifm opprettelse eller utvidelser av videregående skoler. Er det mulig å få en kopi av dette standardbrevet?

Svar:

(sender over brev de har per i dag)

11. Status ny Opplæringslov

Det er varslet at KD skal fremme et forslag til ny Opplæringslov våren 2021. Et forslag har vært ute på høring som blant annet foreslår flere endringer og forbedringer knyttet til dagens § 2-12 Private grunnskoler. Forum for Friskoler organiserer flere internasjonale skoler godkjent under Opplæringsloven. Flere av disse skolene har tilbud om opplæring på både grunnskole, ungdomsskole og videregående skoles nivå. Erfaring viser at det kan være uheldig at deler av skolens virksomhet er innenfor Opplæringsloven og deler er utenfor, og at dette kan skape uklarhet rundt skolens virksomhet også i forhold til annen tilstøtende lovgivning. Dette bør ses i motsetning til Friskoleloven som inkluderer alle de tre utdanningsnivåene.

Spørsmål:

1. Hva er status i lovarbeidet og når kan det forventes at forslag til ny Opplæringslov legges fram for Stortinget?

Svar:

Blir sendt på høring våren 2021, oppsummering og Prop kommer våren 2022. Ikrafttredelse ikke kjent.

2. Kjenner Udir til om det vurderes å inkludere videregående skole i ny Opplæringslov?

Svar:

Kjenner ikke til mer enn det som står i NOU-en, må se hva som kommer. Ikke et forslag fra høringsutvalget, men har kommet noen innspill i høringen.

12. Investering i læringsteknologi og opplæring av lærere ifm midlertidig oppheving av forbud mot fjernundervisning og eventuelt endring av friskoleloven

I dagens Friskolelov foreligger det et forbud mot fjernundervisning, som av naturlige årsaker har blitt fjernet i den midlertidige forskriften ifm korona pandemien. En nylig høring har nå foreslått å videreføre den midlertidige forskriften fram til 1. juli 2021.

Erfaringene fra siste halvår har vist at bruk av nettundervisning og læringsteknologi ikke bare har vært nødvendig som en følge av pandemien med tilhørende smitteverntiltak. Det har også på mange områder har bidratt til å skape bedre læring for mange. Det inkluderer økte muligheter for tilpasset opplæring for den enkelte, inkludert elever som av ulike årsaker ikke alltid har anledning til å være til stede på skolen. En naturlig konsekvens av disse erfaringene vil være å fjerne forbudet mot fjernundervisning i Friskoleloven, slik at elever ved friskoler får samme muligheter som elever ved offentlige skoler.

Mange friskoler ønsker derfor å investere i utstyr, programvare og kompetanseheving av lærerne for å kunne gi et utvidet tilbud for sine elever som tar i bruk læringsteknologi og nettundervisning.

Spørsmål:

1. Kjenner Udir til om det foreligger noen prosesser som kan føre til at forbudet mot fjernundervisning fjernes i Friskoleloven?

Svar:

Kjenner ikke til noe utover det som ligger i NOU-en. Må vente å se ihht tidsaspektet over.

2. Opphevelse av forbudet mot fjernundervisning hos friskolene er foreløpig midlertidig fram til 1. juli. Sett i lys av dette – mener Udir at det vil være forsvarlig bruk av tilskudd og skolepenger til friskoler å investere i utstyr, programvare og kompetanseheving av lærerne knyttet til bruk av nettundervisning (fjernundervisning)?

Svar:

I utgangspunktet er det greit, det er en del av skolevirksomheten i den situasjonen vi er i nå. Må stå i forhold til det man tilbyr og gjør. Kan også søke på tilskuddsordningen for digitale læremidler.

(I ettertid har friskoleorganisasjonene fått på høring varig endring i bestemmelsene om fjernundervisning med svarfrist 15.01.2021.)

13. Fortsatt problemer med tilgang til informasjon via Feide

Vi har tidligere tatt opp problemstillingen om friskolene som ikke har avtale med Feide ikke får tilgang til nødvendig materiell og informasjon, selv om den ikke er lisensbelagt. Det ble lovet en løsning på det, men fortsatt får vi tilbakemeldinger fra våre medlemsskoler om manglende tilgang. Et eksempel på dette er den nasjonale Abelkonkurransen og sykkeldyktig.no som også krever tilgang til Feide. Det siste skal være et gratis tilbud som er utviklet gjennom et samarbeidsprosjekt mellom Trygg Trafikk, Norges Automobil-Forbund, Syklistenes Landsforening og Norges Cyckleforbund. Prosjektet får støtte fra Samferdselsdepartementet og Gjensidigestiftelsen.

Vi registrerer også at stadig flere læremiddelprodusenter utelukkende gjør sine læremidler tilgjengelig via Feide. Udir har tidligere forslått rimeligere løsninger dersom flere friskoler samler seg om en felles avtale f.eks. under sine respektive friskoleorganisasjoner. Men det viser seg dessverre at det foreligger ulike tekniske hindre for å benytte seg av disse, blant annet på grunn av at friskolene benytter seg av ulike administrative systemer.

Spørsmål:

1. Hvordan kan Udir legge til rette for at friskoler får tilgang til f.eks. informasjon knyttet til Fagfornyelsen, konkurranser, læremidler og lignende som er ment å være allment tilgjengelig – uten å ha en økonomisk avtale med Feide?
2. Udir har tilbudt noen alternative løsninger for at flere friskoler kan gå sammen om en felles avtale. Men så langt viser de seg å være omfattet med ulike tekniske problemer. Har Udir forslag til andre løsninger hvor det betales felles gjennom en større gruppering, mens de tekniske løsningene tilpasses til den enkelte skole?
3. Vurderer Udir alternativt en tilskuddsordning for friskoler som kan gjøre en avtale med Feide økonomisk mulige å inngå innenfor deres budsjetter?

Svar:

Skriftlig fra Udir, sendt på epost i etterkant av møtet:

1. Hvordan kan Udir legge til rette for at friskoler får tilgang til f.eks. informasjon knyttet til Fagfornyelsen, konkurranser, læremidler og lignende som er ment å være allment tilgjengelig – uten å ha en økonomisk avtale med Feide?

Svar: Utdanningsdirektoratet ved Feide-teamet informerer om Feide via våre nyhetsbrev. I tillegg vil dere finne informasjon på nettsiden feide.no. Det jobbes med å gjøre det enklere å melde seg på nyhetsbrev enn det er i dag, blant annet via påmeldingsknapp på feide.no. Feide-teamet planlegger digitalt webinar for friskoler. Nærmere informasjon om agenda og tidspunkt vil bli sendt ut i løpet av de nærmeste dagene. Når det gjelder informasjon om digitale læremidler, så bør dere ta kontakt med DIT(Udires avdeling i Tromsø).

2. Udir har tilbudt noen alternative løsninger for at flere friskoler kan gå sammen om en felles avtale. Men så langt viser de seg å være omfattet med ulike tekniske problemer. Har Udir forslag til andre løsninger hvor det betales felles gjennom en større gruppering, mens de tekniske løsningene tilpasses til den enkelte skole?

Svar: Tidligere har det vært mulig for skoler å gå sammen om en felles løsning, både teknisk og økonomisk. Om flere skoler går sammen for å danne en felles vertsorganisasjon f.eks under en friskoleorganisasjon, vil denne basere seg på en annen organisasjonsstruktur enn det Feide krever. Dette vil føre til tekniske problemer. Komplikasjoner som kan oppstå som et resultat av feil organisasjonsstruktur, vil være knyttet til blant annet; elever og læreres tilgang til tjenester, lisensiering av tjenester, faktureringsgrunnlag for Feide, rapportering til myndigheter og datadeling mellom sektorer. Juridiske problemstillinger vil også oppstå, fordi organisasjonen som står som vertsorganisasjon hos Feide ikke er skoleeier og da heller ikke juridisk ansvarlig for de data som overføres mellom tjenester og systemer. I tillegg vil ny funksjonalitet i Feide, som f.eks. tilgangsstyring på skolenivå, basere seg på en organisasjonsstruktur i henhold til nasjonale registre, (Brønnøysundregister og Nasjonalt skoleregister). Tidligere har ikke Feide regulert vertsorganisasjoners organisasjonsstruktur fordi struktur ikke hadde stor betydning for funksjonaliteten i Feide. Nå som tjenestene i større grad benytter seg av informasjonen rundt skoleeier og skolene, så er det viktig at dette er i henhold til nasjonale register. Selv om det ikke er

mulig å danne en felles vertsorganisasjon i Feide, er det fortsatt mulig å samarbeide om rundt de tekniske løsningene. Det vil komme mer informasjon vedrørende denne problemstillingen.

3. Vurderer Udir alternativt en tilskuddsordning for friskoler som kan gjøre en avtale med Feide økonomisk mulige å inngå innenfor deres budsjetter?

Svar: Fra Udir sin side så er det ikke planlagt egne tilskuddsordning til friskoler.

Vi viser for øvrig til feide.no hvor det gis nærmere informasjon om Feide-tjenesten. Skulle det være spørsmål utover dette, vennligst ta kontakt med Feide-teamet i Udir på feidepost@udir.no eller send mail til Kathrine Solstrand.

Møter neste år:

Onsdager (mars, juni, oktober (statsbudsjett 13. okt 2021) – Friskolene kommer med forslag til datoer og sender Magne ved Udir. Nina Johansen, Montessori Norge, koordinerer.